

KUNTIEN LÄMMÖNTUOTANTO HIILINEUTRAALIKSI JA ELONKIRJOA SUOJELEVAKSI 2030

Vihreät nuoret esittää, että kunnissa luovutaan kivihiilen, maakaasun, öljyn ja turpeen polttamisesta lämmöntuotannossa. Lämmöntarvetta ei tule korvata puunpolttamisella elonkirjonkriisin vuoksi vaan kuntien tulee investoida polttovapaaseen lämmöntuotantoon, kuten maalämpöön, hukkalämmön hyödyntämiseen, lämpöpumppuihin ja mahdollisiin SMR-reaktoreihin.

Lämmöntuotanto on suurin päästölähde kunnissa¹, eikä yksilö voi juurikaan vaikuttaa omilla päätöksillään siihen kuinka oma asunto lämpiää, ellei omista koko asuinrakennusta. On siis täysin poliittisen päätöksenteon varassa lämpeneekö kotisi kivihiihellä tai puulla. Toisin kuin esimerkiksi liikkuminen ja kulutusvalinnat, joihin yksilöt voivat vaikuttaa vahvemmin. Toki myös liikkumista ja kuluttamista ohjataan poliittisella päätöksenteolla.

Lämmöntuotannon siirtymä hiilineutraaliksi ja elonkirjoa suojelevaksi tapahtuukin nimenomaan kuntatasolla, koska lämmöntuotantolaitokset ovat merkittävässä määrin kuntien omistuksessa. *“Kivihiieltä käytettiin sähkön ja lämmön tuotannon polttoaineena 1,56 miljoonaa tonnia, joka vastasi energiasisällöltään 40 petajoulea.”*² 90% turpeesta käytetään energiatuotantoon.³

Siirtymä pois fossiilisista polttoaineista ei kuitenkaan saa tapahtua elonkirjon kustannuksella. Puun polttamisella ei tule korvata lämmöntarvetta kivihiilestä, maakaasusta, öljystä ja turpeen polttamisesta luopumisessa, koska puunpolto uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Metsien hakkuut tuhoavat arvokkaita metsäalueita⁴, jotka ovat monille uhanalaisille lajeille elintärkeitä. Puun laajamittainen käyttö lämmönlähteenä johtaa talousmetsien lisäämiseen sekä avohakkuiden määrän kasvuun. Yksipuolinen metsä sekä paljaaksi hakatut alueet pienentävät lajien luonnollisia elinympäristöjä, ja ajavat lajeja sukupuuton partaalle. Joka yhdeksäs laji onkin Suomessa uhanalainen.⁵ Esimerkiksi hömötiainen on erittäin uhanalaiseksi luokiteltu lintu, koska se ei löydä hakatuista metsistä ravintoa.

Metsät toimivat myös hiilinieluinä. Suomella on historiallinen velvollisuus poistaa ilmakehästä sinne päästämiään kasvihuonekaasuja, jotta ilmakehän hiilidioksidimäärä saadaan laskemaan. Emme voi samaan aikaan lisätä metsien hiilinieluja sekä kasvattaa hakkuiden määrää. Tämä olisi kilpajuoksu hiilinielujen kasvattamisen sekä puun hakkuiden välillä. Puulämmitys vapauttaa hiilen takaisin ilmakehään. Suomessa ei yksinkertaisesti ole varaa kattaa kaikkea lämmöntarvetta puunpoltolla, jos emme halua hakata kaikkia metsiämme poltettavaksi.

---

¹ <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

² http://www.stat.fi/til/kivih/2020/12/kivih_2020_12_2021-02-09_tie_001_fi.html

³ <https://www.sitra.fi/julkaisut/turpeen-rooli-ja-sen-kaytosta-luopumisen-vaikutukset-suomessa/>

⁴ <https://www.greenpeace.org/finland/blogit/6859/ikimetsa-palaa-inarissa-mutta-miksi/>

⁵ https://www.ymparisto.fi/fi-fi/luonto/lajit/uhanalaiset_lajit

Ratkaisuksi hiilineutraaliin ja elonkirjoystävälliseen lämmöntuotantoon Vihreät nuoret esittää muun muassa maalämmön, hukkalämpöön investoimisessa sekä lämpöpumppujen lisäämistä. Maalämpöä voidaan hyödyntää niin kotitalouksien kuin kunnallisten rakennusten lämmitykseen. Hukkalämpöä voidaan hyödyntää paikallisesti esimerkiksi tehtaiden tai datakeskusten läheisyydessä sijaitsevilla kiinteistöissä. Lämpöpumput lämmittävät sisätiloja muuntamalla lämpöenergiaa kylmemmästä tilasta kuumempaan. Lämpöpumput voivat myös vaihtoehtoisesti viilentää sisätiloja kesähelteillä. Maalämpöä ja hukkalämpöä voidaan myös ohjata kaukolämpökeskusten kautta laajempaan jakeluun.

Jokaisen kunnanvaltuuston tulee laatia oma suunnitelmansa, kuinka kunta minimoi polttamalla tuotetun lämmön määrän tuottamassaan kaukolämmössä. Lisäksi kuntien tulee investoida kunnallisten rakennusten hiilineutraaliin ja biodiversiteettikestävään lämmittämiseen, sekä tukea kotitalouksia siirtymässä kestävämpiin lämmitysratkaisuihin. Koska jokainen kunta on uniikki niin haasteidensa kuin mahdollisuuksiensa suhteen ovat yksilölliset suunnitelmat välttämättömiä. Tärkeintä onkin yhteinen tavoite polttamalla tuotetun lämmön minimoimisesta.

Investointien kustannukset vaihtelevat, mutta lähtökohtaisesti kunnalle on halvempaa ostaa lähellä tuotettua hukkalämpöä kuin investoida omaan polttolaitokseen, joka tuottaisi vastaavan lämpömäärän. Vastaavia ratkaisuja voitaisiin hyödyntää eri puolilla Suomea. Onnistuneita esimerkkejä maalämpöön ja lämpöpumppuihin investoimisesta sekä hukkalämmön keräämistä löytyy eri puolilta Suomea. Esimerkiksi Turussa on investoitu lämpöpumppuun, joka kerää lämpöä talteen jätevedestä lämmittäen 4000 taloa.⁶ Hukkalämpöä tehtaasta sekä datakeskuksesta hyödynnetään muun muassa Kotkassa ja Kirkkonummella, missä kerätty lämpö lämmittää yhteensä 2400 omakotitaloa.⁷

Vaikka kertainvestoinnin kestävämpään lämmittämiseen ovat kalliita, voivat kunnat rahoittaa hiilineutraaliin ja elonkirjoa suojelemaan lämmöntuotantoon erilaisilla valtion ja EU:n tarjoamalla ilmastoinvestointi tuilla. Kuntien on myös jo lain puitteissa luovuttava kivihillen käytöstä 2030, mikä asettaa kunnille muutospaineen. Kuntien rooli myös Pariisin ilmastopimuksen hiilineutraalisuustavoitteisiin pääsemiseksi on merkittävä. Onkin tärkeää, että kunnat hyödyntävät laaja-alaisesti erilaisia lämmöntuotantoratkaisuja, jotta voimme suojella ilmastoa, metsiämme ja elonkirjoa polttamiselta.

Mitä? Maalämmön, hukkalämmön ja lämpöpumppujen laajempi käyttöön otto paikallisten olosuhteiden mukaan.

Miksi? Lämmitys on kuntien isoin päästöjen lähde. Fossiilisten sekä puun poltosta tulee päästä eroon ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi.

Miten? Kunnat tekevät suunnitelman, miten ne minivoivat polttamalla tuotetun lämmön omissa lämpölaitoksissaan. Kuntien tulee myös investoi omien rakennustensa ekologisempaan lämmittämiseen sekä tukea kuntalaisia siirtymään polttovapaaseen lämmitykseen. Polttovapaaseen lämmöntuotantoon siirtymiseen on mahdollista saada rahoitusta valtiolta ja EU:lta.

---

⁶ <https://yle.fi/uutiset/3-5241997>

⁷ <https://www.kotkanenergia.fi/hukkalammon-hyodyntaminen/>